

REKOMENDACJE EUROPEJSKIEGO KONGRESU FINANSOWEGO 2024

I. REKOMENDACJE PREZESÓW NAJWIĘKSZYCH BANKÓW KRAJOWYCH

Rekomendacja 1: Zwiększenie bezpieczeństwa sektora i ochrony klientów

Zwiększenie zaangażowania i priorytetyzacja wspólnych działań sektorowych mających na celu ochronę klientów banków przed oszustwami finansowymi, w szczególności cyber i AML, oraz wzrost poziomu edukacji finansowej Polaków. Wykorzystanie do tego celu doświadczeń oraz usług KIR (wzrost inwestycji oraz rozszerzenie zakresu działania SCU AML wspólnie z ZBP), BIK oraz ZBP (Bankowe Centrum Cyberbezpieczeństwa). W opinii prezesów banków koordynatorem tego przedsięwzięcia powinien być KIR współdziałający z ZBP i sektorem bankowym.

Rekomendacja 2: Zredukować ryzyko prawne związane z podważaniem zawartych umów

Podważanie zawartych umów, szczególnie długookresowych, jest tożsame z podważaniem wiarygodności Kraju. Dotyczy to całej gospodarki, a nie tylko sektora bankowego, obniża atrakcyjność inwestycyjną Polski i ogranicza możliwości zaangażowania banków w projekty inwestycyjne związane m.in z obronnością i transformacją energetyczną.

W sektorze bankowym szczególnie pilne jest zakończenie wieloletnich sporów sądowych związanych z kredytami denominowanymi w CHF. Popieramy zatem działania mające na celu przerwanie tych sporów przy pomocy zaproponowanej wzorcowej ugody bazującej na koncepcji zaproponowanej przez UKNF.

W celu ochrony interesów klientów, zwiększenia transparentności produktów bankowych oraz zniwelowania ryzyka prawnego w przyszłości oczekujemy pilnego wdrożenia i pozytywnego zaopiniowania przez instytucje publiczne (KNF, SN) standardowego wzorca umowy kredytu hipotecznego, uwzględniającego w pełni prawa kredytobiorców, wspierającego rozwój rynku kredytów o stałym oprocentowaniu i uniemożliwiającego podważanie zawartych umów długookresowych. Banki nie byłyby zobligowane do jego stosowania ale miałyby zapewnienie, że zawarte na bazie tego wzorca umowy nie mogłyby być kwestionowane. Propozycja takiej wzorcowej umowy została zaproponowana już w ubiegłym roku, ale zagadnienie to nie zostało do tej pory skutecznie skonkludowane.

Rekomendacja 3: Zwiększenie stabilności polskiego systemu finansowego

Wzmocnienie rynku i uodpornienie na szoki struktury finansowania banków, zwiększenie dopasowania struktury zapadalności aktywów i pasywów poprzez wdrożenie wskaźnika finansowania długoterminowego na podstawie koncepcji UKNF wdrażanej stopniowo w kilku najbliższych latach, sprawne dokończenie reformy wskaźników referencyjnych stopy procentowej i popularyzacja kredytów mieszkaniowych o stałym oprocentowaniu. Chcemy podkreślić, że rekomendujemy te działania w trosce o długoterminowe bezpieczeństwo systemu bankowego i oszczędności tam zgromadzonych.

Rekomendacja 4: Okrągły stół – współpraca na rzecz obronności kraju i zrównoważonego wzrostu gospodarczego

Dialog ze stroną publiczną w zakresie podstawowych kierunków rozwoju kraju i kluczowych wyzwań sektora bankowego (KNF, NBP, UOKiK, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Sprawiedliwości).

Zwiększenie zaangażowania w priorytetowe inicjatywy inwestycyjne kraju według priorytetów i założeń uzgodnionych z stroną publiczną – obronność, transformacja energetyczna, wsparcie konkurencyjności polskich przedsiębiorstw.

II. JAK GLOBALNE NAPŁYWY FINANSOWE MOGĄ WSPIERAĆ BUDOWĘ DEMOKRACJI?

Młode, rozwijające się demokracje potrzebują zagranicznych napływów kapitałowych do przyspieszenia rozwoju, wspierania przemian gospodarczych. W warunkach widocznych napięć gospodarczych, niedopuszczalne jest aby kapitał z krajów demokratycznych, wysokorozwiniętych, płynął do państw o reżimie autorytarnym i w pośredni sposób finansował działania rządów łamiących praworządność i wzniesających konflikty zbrojne. Ważne jest zatem powiązanie globalnych przepływów kapitałowych z poziomem demokracji.

Rekomendujemy w szczególności:

- Rozwijanie finansowania dłużnego, opartego o marżę powiązaną z wypełnianiem celów w zakresie rozwoju demokracji – Democracy-Linked Bonds and Loans (korzyści dla emitentów i inwestorów);
- Opracowanie Democracy-Linked Bonds and Loans Principles (rynkowego standardu);
- Wprowadzenie zaleceń/wymogów nadzorców i regulatorów rynku finansowego (np. ESMA, SEC) aby agencje ratingowe uwzględniały ryzyka związane z inwestowaniem w kraje autorytarne;
- Uwzględnianie w testach warunków skrajnych (stress testach) ryzyk związanych z inwestowaniem w kraje autorytarne (np. ryzyko utraty wartości aktywów w krajach objętych sankcjami).

III. REKOMENDACJE OKRĄGŁEGO STOŁU CRO - RYZYKO BANKOWE

Rekomendacja 1. Zapewnienie sektorowi bankowemu równych szans konkurowania (regulacje i limity w zakresie zarządzania kapitałem i bilansem, podatek bankowy) z sektorami bankowymi w sąsiednich krajach UE

Rekomendacja 2. Stabilizacja otoczenia prawnego, obejmująca m.in. konsensualne rozwiązanie problemu frankowego (szerzej: Rekomendacja 2 w: . REKOMENDACJE PREZESÓW NAJWIĘKSZYCH BANKÓW KRAJOWYCH)

Rekomendacja 3. Wypracowanie strategii dekarbonizacji oraz stworzenie nowej formuły partnerstwa publiczno-prywatnego dla wsparcia finansowania branż strategicznych (transformacja energetyczna, infrastruktura, obronność)

Rekomendacja 4. Wzmocnienie bezpieczeństwa informatycznego w związku z ryzykiem wojny hybrydowej

IV. REKOMENDOWANE DZIAŁANIA WYNIKAJĄCE Z WYZWAŃ IT STOJĄCYCH PRZED POLSKĄ BANKOWOŚCIĄ

Do głównych wyzwań technologicznych i IT, stojących przed polską bankowością w horyzoncie 2024 – 2027, zalicza się następujące zagadnienia:

1. **Zapewnienie cyberodporności sektora, w tym ciągłości działania i cyberbezpieczeństwa**, jako fundamentów działalności banków, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony klientów banków.
2. **Wykorzystanie sztucznej inteligencji** w obszarze biznesowym i cyberbezpieczeństwa.
3. **Wdrożenie szerokiego zakresu nowych regulacji** krajowych i unijnych również w celu podniesienia efektywności, poszukiwania korzyści biznesowych oraz zwiększania poziomu bezpieczeństwa organizacji i całego sektora bankowego.

Rekomendacja 1: W obszarze zapewnienia ciągłości działania oraz cyberbezpieczeństwa rekomendujemy:

1. Wykorzystanie na większą skalę rozproszonego przetwarzania danych w celu zapewnienia odporności infrastruktury informatycznej banków.
2. Zwiększenie zaangażowania i priorytetyzacja wspólnych działań sektorowych, mających na celu ochronę klientów banków przed oszustwami finansowymi, w szczególności cyber i AML, oraz wzrost poziomu edukacji finansowej Polaków.
3. Pogłębienie współpracy w ramach sektora, jak i pomiędzy sektorem bankowym a innymi branżami oraz instytucjami rządowymi, celem identyfikacji i wykorzystania najlepszych praktyk w obszarach zapewnienia ciągłości działania i cyberbezpieczeństwa.
4. Wykorzystanie potencjału organizacyjno-technicznego już istniejących instytucji sektorowych (m.in. ZBP, KIR, BIK), rozszerzając zakres ich działania w celu zwiększenia bezpieczeństwa podmiotów sektora, jak i ochrony klientów.

Rekomendacja 2: W zakresie wykorzystania sztucznej inteligencji w obszarze biznesowym i cyberbezpieczeństwa rekomendujemy:

1. Intensyfikację przygotowań do wejścia w życie szczegółowych rozwiązań prawnych wynikających z AI Act, zwłaszcza w obrębie identyfikacji i klasyfikacji zastosowań sztucznej inteligencji wykorzystywanej przez banki.
2. Zwiększenie nakładów finansowych na inwestycje związane z rozwojem usług i procesów wykorzystujących AI, które umożliwią skuteczne konkurowanie na rynku krajowym i europejskim oraz lepsze pozycjonowanie Polski jako istotnego ośrodka w obszarze zastosowań sztucznej inteligencji w sektorze finansowym.
3. Rozszerzanie wykorzystania rozwiązań AI w obszarze zapewnienia cyberodporności, zarówno przez poszczególne banki, jak i w rozwiązaniach sektorowych.

4. Stworzenie sektorowego programu szkoleń dla pracowników banków, celem zwiększenia wiedzy o możliwościach płynących z najnowszych zastosowań sztucznej inteligencji, jak i o nowych ryzykach z nią związanych oraz metodach ich mitygacji.

Rekomendacja 3: W obszarze wykorzystania szerokiego zakresu nowych regulacji krajowych i unijnych rekomendujemy:

1. Zaadresowanie wyzwań dot. zasobów sektora, wynikających z wprowadzania w życie nowych regulacji, poprzez: wypracowanie wspólnych standardów, wdrażanie usług współdzielonych celem wykorzystania ekonomicznego efektu skali oraz efektywną wymianę informacji na poziomie sektora. Efektem powyższych działań będzie skrócenie okresu adaptacji do zmiany, z możliwością szybkiego przejścia w organizacjach do realizacji powstających szans rozwoju biznesu.
2. Wykorzystanie nowych regulacji jako kolejnej dźwigni poprawy sprawności organizacji, jej bezpieczeństwa i utrzymania zaufania do sektora wśród użytkowników usług bankowych. W tym aspekcie nieodłącznym elementem są działania edukacyjne dotyczące korzyści, płynących z nowych regulacji, skierowane zarówno do zespołów banków, jak i do odbiorców końcowych usług finansowych.
3. Budowę architektury efektywnego i w pełni responsywnego dialogu ze stroną publiczną, także na poziomie unijnym. Wdrażanie regulacji przy zachowaniu otwartej komunikacji z regulatorem, co przyniesie zwiększenie pewności działań w obszarach IT banków.

V. REKOMENDACJE EKF W OBSZARZE POPRAWY RAM REGULACYJNYCH SEKTORA FINANSOWEGO

“Czy chcemy jeszcze się ścigać?”

Polska pozostaje atrakcyjnym centrum finansowym, ale konieczne są pilne działania w celu usunięcia największych barier regulacyjnych oraz poprawy konkurencyjności polskiego rynku finansowego i kapitałowego.

1. Poprawa stabilności prawnej i przewidywalności ryzyka prawnego

- Dążenie do większej stabilności prawnej i przewidywalności ryzyka prawnego w celu przeciwdziałania obniżeniu atrakcyjności inwestycyjnej Polski (np. poprzez wzorcowe ugody, standardowe wzorce umów, wzrost poziomu edukacji finansowej konsumentów i przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości).

2. Zdefiniowanie ambitnych celów w obszarze rozwoju Polski jako centrum finansowego

- Należy podjąć próbę zdefiniowania nowych strategii oraz ambitnych celów w obszarze rozwoju Polski jako centrum finansowego (regulacje sektora finansowego powinny być postrzegane przez pryzmat środków dla osiągnięcia takich celów), takich jak, np.:
 - "Polska jako jurysdykcja z najbardziej przyjaznymi regulacjami sektora finansowego w UE";
 - "Polska z najlepszym rynkiem kapitałowym w CEE";
 - "Przegląd wszystkich regulacji sektora finansowego oraz benchmarking do najbardziej konkurencyjnych jurysdykcji w ramach UE w celu identyfikacji kluczowych barier".
- Podjęcie działań w celu kategoryzowania Polski jako jednego z rynków rozwiniętych (ang. developed markets), a nie rynków wschodzących (ang. emerging markets) – w ramach poszczególnych indeksów i metodologii – w celu poprawy atrakcyjności Polski oraz wycen polskich instrumentów finansowych.

3. Działania na rzecz uproszczenia regulacji europejskich oraz unikanie gold-platingu w procesie wdrażania przepisów UE do prawa krajowego

- Polska powinna zapewniać przyjazne otoczenie regulacyjne dla podmiotów sektora finansowego; należy unikać gold-platingu oraz nadregulacji (inflacji legislacyjnej), tak aby podmioty działające w Polsce korzystały z otoczenia prawnego nie gorszego niż w innych państwach członkowskich UE.
- Należy zintensyfikować działania zapewniające identyfikowanie oraz uwzględnianie krajowego punktu widzenia na regulacje tworzone na poziomie UE.
- Polska, zwłaszcza w okresie polskiej prezydencji w Radzie UE w I poł. 2025 r., powinna włączyć się w działania mające na celu poprawę konkurencyjności UE oraz uproszczenie otoczenia regulacyjnego sektora finansowego.

4. Wzmocnienie współpracy między sektorem publicznym a prywatnym

- Należy zapewnić szerokie konsultacje z rynkiem oraz współdziałanie strony publicznej i prywatnej – nie tylko przy wdrażaniu regulacji europejskich, ale również w procesie formułowania polskiego stanowiska w ramach procedur legislacyjnych UE.
- Zwiększenie wkładu przedstawicieli polskiego rynku finansowego w opinie i stanowiska organizacji wyrażane w ramach procedur legislacyjnych UE w celu uwzględniania lokalnych potrzeb rozwojowych.
- Proaktywna praktyka nadzorcza uwzględniająca efekty konsultacji *ex ante* i *ex post* oraz cele w postaci: (i) zwiększenia atrakcyjności Polski jako centrum finansowego; (ii) poszukiwania rozwiązań i możliwości działań na podstawie obowiązującego prawa

5. Zachęty podatkowe i regulacyjne dla nowych emitentów

- Wprowadzenie zachęt podatkowych dla nowych emitentów i spółek publicznych. Należy zdefiniować zachęty i przewagi dla spółek publicznych, które będą wpływać na większą atrakcyjność listingu.
- Wprowadzenie zachęt podatkowych dla funduszy i innych inwestorów inwestujących na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

6. Działania na rzecz rozwoju rynku lokalnych inwestorów instytucjonalnych

- Należy zintensyfikować działania związane ze strategią rozwoju rynku prywatnego oraz zwiększeniem udziału lokalnych inwestorów instytucjonalnych na rynku kapitałowym.
- Uporządkowanie i przebudowa modelu funkcjonowania OFE (korekty systemu "suwaka") w celu systemowej poprawy otoczenia oraz skali inwestycji długoterminowych.
- Analiza możliwości przypisania innych wag ryzyka dla instytucji finansowych w związku z ekspozycjami związanymi z inwestycjami *venture capital* w priorytetowych sektorach.
- Zmiany podatkowe w obszarze działalności inwestycyjnej oraz działalności operacyjnej.

7. Ocena regulacji *ex post*:

- Należy przewidzieć mechanizmy systematycznej oceny regulacji po ich wdrożeniu oraz pierwszym okresie stosowania, tak aby identyfikować i korygować ryzyka i bariery nieprzewidziane na etapie wdrażania przepisów do porządku krajowego.